

บทที่ 7

หลักการและรูปแบบของเชิงอรรถ

วิธีการอ้างอิง

การใช้เชิงอรรถอำนวยความสะดวกแก่ผู้อ่านให้อ่านได้รวดเร็วทั้งเนื้อหาและเชิงอรรถท้ายหน้า ไม่เสียเวลาในการพลิกกลับไปกลับมาหน้าหลัง เมื่ออัดสำเนาต้นฉบับเป็นไมโครฟิล์มหรือภาพถ่าย การใช้เชิงอรรถย่อมดีกว่าการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาระบบนาม-ปี (parenthetical references) เพราะอ่านได้ต่อเนื่อง ไม่ต้องสืบหาการอ้างอิงท้ายเรื่อง วิทยานิพนธ์และคหฤณีนิพนธ์สาขามนุษยศาสตร์ที่ถ่ายทอดเป็นไมโครฟิล์มจึงนิยมใช้เชิงอรรถและบรรณานุกรม

เชิงอรรถ ในที่นี้ เป็นรูปแบบเชิงอรรถเพิ่มเติมเพื่อเสริม คู่มือการทำวิทยานิพนธ์, โดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541)

การใช้เชิงอรรถ

1. ในการคัดลอกข้อความแบบบล็อก ถ้าข้อความที่คัดลอกมีเชิงอรรถอยู่แล้วในเนื้อหาแต่เดิม ควรกำหนดจัดวางเชิงอรรถไว้ได้ข้อความที่คัดลอก ไม่ปะปนกับเชิงอรรถท้ายหน้าของงานเขียนนั้น ๆ และต้องขีดเส้นมีช่วงระยะห่าง 8 ตัวอักษร คั่นระหว่างข้อความที่คัดลอกกับเชิงอรรถของข้อความที่คัดลอก ดรรชนีอ้างอิง (reference index) --- ไม่ว่าจะเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์--- และรูปแบบของเชิงอรรถเดิม ควรยึดถือตามรูปแบบของต้นฉบับที่คัดมา ตัวอย่าง :

Given the course of events, they might all have said, along with Bataille himself :

My tension, in a sense, resembles a great welling up of laughter, it is not unlike the burning of passions of Sade's heroes, and yet it is close to that of the martyrs, or of the saints.²³

²³"Ma tension ressemble, en un sens, à une folle envie de rire, elle diffère peu des passions dont brûlent les héros de Sade, et pourtant, elle est proche de celle des martyrs ou des saints" Sur Nietzsche, 12.⁶

เมื่อพิจารณาถึงเหตุการณ์ทั้งหมดแล้ว พวกเขาที่ท้อถอยมากถึงขนาดนึกถึงคำพูดของ นายแก้วที่เคยเตือนไว้ก่อนแล้วว่า :

ทำไปก็เท่านั้นแหละ เอ็งก็รู้อยู่แล้วว่า มันไม่ง่ายอย่างที่เอ็งคิดหรอก ยังไง ๆ พวกมันก็ต้องขวางพวกเอ็งไว้ก่อน เรื่องจะให้พวกเอ็งเอาไปพูดอ้าง เหมือนอิเหนา ครอบงำเสียตายบูชา²¹ ยากมาก

²¹"ถูกคิดสติการแล้ว ดั่งดวงแก้วดกต้องแผ่นผา
รัวระย้าซ้ำจิตเจิบอุรา ปี่มว่าจะขาดใจ" พระราชนิพนธ์ อิเหนา, หน้า
12.⁸

2. ถ้าผู้เขียนเพิ่มเชิงอรรถในข้อความที่คัดลอกมาแบบบล็อก --- เพื่อระบุผู้ตัวบุคคล หรืออธิบายคำ อธิบายความ หรือแปลคำ--- ให้ใช้เลขเชิงอรรถไว้ในวงเล็บเหลี่ยม [] ในเนื้อหา จัดเชิงอรรถประเภทนี้ไว้ท้ายหน้าเรียงตามลำดับกับเชิงอรรถของผลงานนั้น

ตำแหน่งของเชิงอรรถ

1. จัดเชิงอรรถตามลำดับตัวเลขไว้ที่ท้ายหน้าการอ้างอิงนั้น เชิงอรรถท้ายหน้าอาจมีข้อความขยายต่อไปอีกหน้าหนึ่งได้ โดยอยู่ท้ายหน้า ข้อความท้ายหน้าที่ 2 ต่อไปต้องขีดเส้น

2. ในกรณีที่มีข้อความคัดลอกมาหลายแห่งในข้อความตอนหนึ่งตอนใด (a single paragraph) ควรลดจำนวนเชิงอรรถ อาจอ้างเป็น 1 ข้อเชิงอรรถได้ เพื่อมิให้เสียเวลาและเสียเนื้อที่กระดาษ ตัวอย่าง :

The means by which the traditional Western composers have attempted to communicate with their audience has been discussed at length by Eduard Hanslick,² Heinrich Schenker,³ Suzanne Langer,⁴ to name but a few.

Or :

The means by which the traditional Western composers have attempted to communicate with their audience has been discussed at length by Eduard Hanslick, Heinrich Schenker, Suzanne Langer, and Leonard Meyer, to name but a few.²

เชิงอรรถเดียวจะปรากฏท้ายหน้าดังนี้ :

²Eduard Hanslick, The Beautiful in Music, trans. G. Cohen (New York : Novello, Ewer, 1891); Heinrich Schenker, Der freie Satz, trans. and ed. T. H. Kreuger (Ann Arbor : University Microfilms, 1960), pub. no. 60-1558; Suzanne Langer, Philosophy in a New Key (New York : Mentor, 1959); Leonard B. Meyer, Emotion and Meaning in Music (Chicago : University of Chicago Press, 1956) ; and Music, the Arts and Ideas (Chicago : University of Chicago Press, 1967).

ตัวอย่าง :

เคยมีผู้ศึกษาได้แย้งทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยมาแล้วคือ ชเนศวร์ งามเมืองดี² อเนก เหล่าธรรม³ พิชัย อักษรศิลป์⁴ วิโรจน์ เนินไศล⁵ นี้ยังนับว่าเป็นบุคคลเด่น มีอีกมากที่ได้แย้ง⁶

หรือ :

เคยมีผู้ศึกษาได้แย้งทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยมาแล้ว คือ ชเนศวร์ งามเมืองดี อเนก เหล่าธรรม พิชัย อักษรศิลป์ วิโรจน์ เนินไศล นี้ยังนับว่าเป็นบุคคลเด่น มีอีกมากที่ได้แย้ง²

เชิงอรรถเดี่ยวจะปรากฏท้ายหน้าดังนี้ :

² ชเนศวร์ งามเมืองดี, มีอบมือถือ-สายเดี่ยว (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2540) ; อเนก เหล่าธรรม, การเมืองโกง (กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, 2541) ; พิชัย อักษรศิลป์, มีอบการเมือง (กรุงเทพมหานคร : นามีนา, 2540) ; และวิโรจน์ เนินไศล, อวสานขุนศึก (กรุงเทพมหานคร : แพร์พิทยา, 2543).

ตัวอย่างในเชิงอรรถ

1. คำย่อบางคำอาจมีที่ใช้ในฉบับ แต่ในเชิงอรรถ บรรณานุกรม รายการที่อ้างอิง ตาราง (Tables) และภาพประกอบบางประเภท ไม่นิยมใช้คำเต็ม (ดูคำย่อภาษาอังกฤษได้ในหัวข้อ 2.1, 2.18 และ 2.23-26 ในหนังสือ A Manual for Writers, โดยเทอเรนเบียน)

2. ห้ามใช้คำย่อแสดงส่วนหนึ่งของหนังสือ (เช่น vol., pt., chap., etc.) ยกเว้นคำย่อนั้นมีตัวเลขตามมา (vol. 2, 4 vols., pt. 1, chap. 10, etc.)

3. ชื่อของวารสาร พจนานุกรมและหลักฐานอื่นที่ใช้มากในรายงาน อาจใช้คำย่อเป็นตัวอักษรตัวแรกของคำของชื่อเรื่อง ไม่ต้องเว้นวรรค ไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ระหว่างคำย่อและขีดเส้นใต้คำย่อ อย่างไรก็ตาม ในบรรณานุกรม จะใช้คำย่อมิได้ ยกเว้นชื่อเรื่องมีคำย่อด้วย ตัวอย่าง :

American Historical Review

AHR

รวมบทความประวัติศาสตร์

รบคป

4. ถ้าอ้างผลงานใดหลายครั้ง ควรกำหนดคำย่อของชื่อผลงาน หรือกำหนดชื่อย่อได้ เมื่อได้อ้างชื่อเรื่องเต็มแล้วในครั้งแรก แต่ควรใช้คำเต็ม (full words) มากกว่าคำย่อสำหรับชื่อเรื่อง :

ชื่อเต็ม : Pagan Mysteries of the Renaissance.

ชื่อย่อ : Pagan Mysteries

ชื่อเต็ม : การเมืองหลังเขา

ชื่อย่อ : การเมือง

5. ชื่อเรื่องที่มีคำ 5 คำ หรือน้อยกว่านั้น ไม่จำเป็นต้องย่อสั้น เว้นเสียแต่ชื่อเรื่องนั้นใช้คำยาวมาก ตัวอย่าง :

The Essential Tension : Selected Studies in Scientific Tradition and Change

ย่อเป็น : **Essential Tension**

การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยไทย

ย่อเป็น : **การเมืองภาคประชาชน**

6. ถ้าอ้างอิงผลงานเดิมหลายครั้ง ให้คิดชื่อเรื่องย่อ เมื่อได้อ้างอิงเต็มแล้ว ห้ามตั้งคำย่อ ให้ใช้คำเต็มอย่างสั้น :

Pagan Mysteries of the Renaissance

ชื่อย่อ : **Pagan Mysteries**

7. การตั้งชื่อเรื่องย่ออาจใช้คำสำคัญของชื่อเรื่อง ตัดคำหน้านาม ถ้าเป็นชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ ตัดชื่อเรื่องที่ขึ้นต้น เป็นต้นว่า "A Dictionary of," "Readings in" และ "An Index to" ตัดชื่อเรื่องภาษาไทยที่ขึ้นต้นว่า "พจนานุกรม" "ตรรกณีย์" "เอกสาร" ใช้แต่หัวข้อ (topic) เป็นชื่อเรื่องย่อ :

A Guide to Rehabilitation of the Handicapped

ชื่อเรื่องย่อ : **Handicapped**

Bibliography of North American Folklore and Folksong

ชื่อเรื่องย่อ : **Folklore and Folksong**

พจนานุกรมคติชนและบทเพลงชาวบ้านของอเมริกาเหนือ

ชื่อเรื่องย่อ : **คติชนและบทเพลงชาวบ้าน**

พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาทุก ภาษาอังกฤษ-ไทย

ชื่อเรื่องย่อ : ศาสนาสากล

บรรณานุกรมและพจนานุกรมที่ครอบคลุมหัวข้อหรือเรื่องอย่างหลากหลาย : An Index to General Literature, Bibliographical, Historical and Literary Essays and Sketches Reports and Publications of Boards and Societies Dealing with Education.

ควรใช้ชื่อเรื่องย่อ : Education Index

8. เมื่อชื่อเรื่องย่ออาจทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน การอ้างอิงผลงานชื่อเรื่องเต็มครั้งแรกควรระบุชื่อเรื่องย่อด้วย

การอ้างอิงครั้งแรกหรือการอ้างอิงเต็ม

การอ้างอิงครั้งแรกต้องอ้างอิงเต็ม โดยต้องระบุชื่อเต็มของผู้แต่ง ชื่อเต็มของผลงานและรายละเอียดเฉพาะ (เช่น ลำดับเล่มที่, volume, ถ้ามี และเลขหน้า) ตลอดจนข้อเท็จจริงของการพิมพ์ ถ้าเป็นการอ้างอิงหนังสือ แหล่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับการอ้างอิงคือ หน้าชื่อเรื่องหรือปกใน (title page) และหน้าที่ระบุลิขสิทธิ์ ถ้าเป็นวารสาร แหล่งข้อมูลสำหรับอ้างอิงคือ ปกนอก (cover) และบทความเอง เมื่ออ้างอิงเต็มแล้ว ครั้งต่อไปอ้างอิงแบบสั้นได้

ชื่อผู้แต่ง

1. ดูรายละเอียดใน คู่มือการทำวิทยานิพนธ์ ฉบับ พ.ศ. 2541 หน้า 54-55
2. ถ้ามีผู้แต่งเกิน 3 คน การอ้างอิงในรูปแบบเชิงบรรทัดต้องระบุชื่อผู้แต่งคนแรก แล้วตามด้วยคำว่า "et al." คำเต็มคือ "and others" ไม่ต้องใส่เครื่องหมายจุลภาค (.) คั่นระหว่างชื่อผู้แต่งกับ "et al." แต่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ตามหลังคำ "et al." :

²Martin Greenberger et al., eds., Networks for Research (Cambridge : MIT Press, 1974), 54.

²Martin Greenberger and others, eds., Networks for Research (Cambridge : MIT Press, 1974), 54.

ผู้แต่งไทยเกิน 3 คน ระบุผู้แต่งคนแรกแล้วตามด้วยคำว่า "และคณะ" หรือ "และคนอื่น ๆ"

²สมศรี เอี่ยมโรจน์และคนอื่น ๆ, นิทานก่อนนอน (กรุงเทพมหานคร : องค์การคำของคุรุสภา, 2514), หน้า 9.

เมื่ออ้างอิงในบรรณานุกรม ต้องระบุชื่อผู้แต่งทุกคน

ชื่อเรื่องของผลงาน (TITLES OF WORKS)

1. คุรายะละเอียดใน คู่มือการทำวิทยานิพนธ์ ฉบับ พ.ศ. 2541 หน้า 32 และหน้า 56

2. ในกรณีที่เป็นบทความ หรือบท (chapter) ของหนังสือ ระบุชื่อเรื่องตามที่ปรากฏ

3. ในกรณีที่เป็นบทความ ชื่อเรื่องต้องมีเครื่องหมายจุลภาค (.) ต่อท้ายชื่อเรื่องแล้วตามด้วยชื่อวารสาร (ขีดเส้นใต้ชื่อวารสาร)

4. ในกรณีที่เป็นบท ชื่อบทต้องมีเครื่องหมายจุลภาค (.) ต่อท้ายแล้วตามด้วยคำว่า "in" หรือ "ใน" ตามด้วยชื่อเรื่องของหนังสือ

5. ชื่อเรื่องของผลงานในเชิงอรรถ ต้องใช้อักษรนำตัวใหญ่ ไม่ว่าจะเป็ผลงานที่พิมพ์เผยแพร่หรือไม่พิมพ์เผยแพร่

6. ขีดเส้นใต้ชื่อเรื่องของงานพิมพ์ที่เผยแพร่ (published works) และชื่อวารสาร

7. ชื่อของบท (title of a chapter) ในหนังสือและชื่อบทความ อยู่ในเครื่องหมายัญประกาศ ตัวอย่าง :

²W. Edmund Farrer, "Antibiotic Resistance in Developing Countries," in Disease and Urbanization, by John Keats (New York : Holt Reinhart, and Winston, 1971), 25.

⁵"บทที่ 5 อวสานของญี่ปุ่น," ใน ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่, โดยจันทร์ฉาย กัศอิคม (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548), หน้า 9.

⁵W. Edmund Farrer, "Antibiotic Resistance in Developing Countries," Journal of Infections Disease 152 (December 1985) : 1103.

จันทร์ฉาย ภัคธิดา, "พระราชพิธี : สื่อการเมืองในสมัยอยุธยา," วารสารรามคำแหง 5, 2 (ธันวาคม 2548) : 28.

8. ชื่อเรื่องของหน้าปกหนังสือที่ยาวหลายบรรทัด เมื่อจะอ้างในดัวบท และอ้างเป็นเชิงอรรถและบรรณานุกรม ให้ใช้เครื่องหมายทวิภาค (:) ตัวอย่าง :

The Early Growth of Logic in the Child

Classification and Seriation

แบบแผน เชิงอรรถ : ชื่อเรื่อง

The Early Growth of Logic in the Child : Classification and Seriation

ความรักของวัลยา

โสภนาภกรรมสุดลิมเลือน

กำหนดรูปแบบเชิงอรรถดังนี้

ปิติ แฉ้วพันธ์ุ, ความรักของวัลยา : โสภนาภกรรมสุดลิมเลือน (กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, 2524), หน้า 6.

บรรณาธิการ ผู้แปล หรือผู้รวบรวม (COMPILER)

1. คุรยละเอียดใน คู่มือการทำวิทยานิพนธ์ ฉบับ พ.ศ. 2541 หน้า 35
2. ถ้าหน้าชื่อเรื่องหรือปกใน (title page) มีชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและระบุชื่อบรรณาธิการ ผู้แปล หรือผู้รวบรวมด้วยอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้ชื่อบรรณาธิการ ชื่อผู้แปล หรือชื่อผู้รวบรวม ตามท้ายชื่อเรื่องและตามท้ายเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามท้ายด้วยคำย่อภาษาอังกฤษว่า "ed." ("บรรณาธิการโดย") หรือ "trans." ("แปลโดย") หรือ "comp." ("รวบรวมโดย") คำย่อภาษาอังกฤษเป็นคำเอกพจน์ :

¹Edmund Chira, They Wrote on Clay, ed. Ciro Cameron (Chicago : University of Chicago Press, 1938), 42.

วิชา มหารัก, ตำนานกล้วยไม้, บรรณาธิการโดยสุริยา หาญกล้า (กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, 2524), หน้า 4.

²John Mill, Autobiography and Literary Essays, ed. John Robson and Jack Stillinger (Toronto : University of Toronto Press, 1980), 15.

²อุไร เอี่ยมศรี, ลำดับสกุลเอี่ยมศรี, บรรณาธิการโดยอุไร เอี่ยมศรีและสมเกียรติ เอี่ยมศรี (กรุงเทพมหานคร : สหกิจการพิมพ์, 2540), หน้า 21.

⁵Ciro Chiera, They Wrote on Clay, comp. Edmund Chiera (Chicago : University of Chicago Press, 1987), 45.

⁵วิไล จิตหมั่น, ประวัติวัดไทย, รวบรวมโดยสมชาย จิตหมั่น (พระนคร : แพร์พิทย, 2500), หน้า 5.

⁶Edmund Chiera, They Wrote on Clay, trans. Ciro Chiera (Chicago : University of Chicago Press, 1987), 45.

⁶เอ็ดมันด์ จีรา, เขาเขียนบนดินเหนียว, แปลโดย ซีโร จีรา (กรุงเทพมหานคร : องค์การคำของคุรุสภา, 2522), หน้า 38.

3. ถ้าต้องการเน้นความสำคัญของบรรณาธิการ ผู้แปลหรือผู้รวบรวม ให้เริ่มต้นอ้างอิงด้วยชื่อบรรณาธิการ ผู้แปลหรือผู้รวบรวม นำหน้าชื่อเรื่อง และให้ชื่อผู้แต่งตามท้ายชื่อเรื่องและตามท้ายเครื่องหมายจุลภาค (.) :

²Ciro Cameron, ed., They Wrote on Clay, by Edmund Chira (Chicago : University of Chicago Press, 1938), 42.

⁵สุริยา หาญกล้า, บรรณาธิการ, ตำนานกล้วยไม้, โดยวิชา มหารัก (กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, 2524), หน้า 4.

³John Mill and Embry Chira, eds., Literary Essays of John Stuart (Toronto : University of Toronto Press, 1980), 15-89.

³สุริยา หาญกล้าและอดิศักดิ์ โลกงาม, บรรณาธิการ, ตำนานกล้วยไม้, โดยวิชา มหารักษ์ (กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, 2524), หน้า 14.

⁴Edmund Chiera, comp., They wrote on Clay, (Chicago : University of Chicago Press, 1987), 45.

⁴สมชาย จิตหมั่น, ผู้รวบรวม, ประวัติวัดไทย (พระนคร : แพร่พิทยา, 2500), หน้า 5.

⁶Edmund Chiera, comp., They Wrote on Clay, by Ciro Chiera (Chicago : University of Chicago Press, 1987), 45.

⁶สมชาย จิตหมั่น, ผู้รวบรวม, เขาจารบนดินเหนียว, โดยสมชาย จิตหมั่น (กรุงเทพมหานคร : สหกลการพิมพ์, 2524), หน้า 9.

⁶Ciro Chiera, trans., They Wrote on Clay, by Edmund Chiera (Chicago : University of Chicago Press, 1987), 45.

⁶สมศรี เอี่ยมศรี, ผู้แปล, เขาเขียนบนดินเหนียว, โดยเอ็ดมันด์ จีรา (กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำของครูสภา, 2522), หน้า 38.

4. ผลงานอาจมีผู้แต่ง บรรณาธิการและผู้แปล บุคคลคนเดียวก็อาจจะเป็นทั้ง บรรณาธิการและผู้แปล :

¹August von Haxthausen, Studies on the Interior of Russia, ed. S. Frederic Starr, trans. Eleanore L. Schmidt (Chicago : University of Chicago Press, 1972), 47.

¹นันท์ เอี่ยมเกิด, ชีวิตนันท์, บรรณาธิการโดยสมชาย เอี่ยมเกิด, แปลโดยศิริ เอี่ยมเกิด (กรุงเทพมหานคร : สหรัฐการพิมพ์, 2515), หน้า 48.

²Helmut Thielicke, Men in God's World, trans. and ed. John Dober (New York : Harper & Row, 1963), 43.

²เฮลมุด ซิลิค, มนุษย์ในโลกแห่งพระเจ้า, แปลและบรรณาธิการโดยจอห์น โดเบอร์ (กรุงเทพมหานคร : พระจันทร์การพิมพ์, 2524), หน้า 9.

5. ถ้าผลงานมีบรรณาธิการหรือมีชื่อผู้แปล โดยมีชื่อผู้แต่งอยู่ในชื่อเรื่อง ไม่ต้องระบุชื่อผู้แต่งอีก หน้าชื่อเรื่องก็ไม่มีชื่อผู้แต่ง แต่ก็อาจจะระบุชื่อผู้แต่งก็ได้ :

¹The Works of Shakespear, ed. Alexander Pope (London : printed for Jacob Tonson in the Strand, 1725), 6 : 20.

¹สุนทรภู่, ขุมนุมนิพนธ์ของสุนทรภู่, บรรณาธิการโดยหมอบรัดเลย์ (พระนคร : โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์, 2420), หน้า 20.

หรือ :

¹Shakespear, The Works of Shakespear, ed. Alexander Pope (London : printed for Jacob Tonson in the Strand, 1725), 6 : 20.

¹สุนทรภู่, ขุมนุมนิพนธ์ของสุนทรภู่, บรรณาธิการโดยหมอบรัดเลย์ (พระนคร : โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์, 2420), หน้า 20.

อย่างไรก็ตาม ถ้ารายงานวิจัยมุ่งศึกษาผลงานของบรรณาธิการ ก็ระบุชื่อบรรณาธิการก่อนก็ได้ :

¹Alexander Pope, ed., The Works of Shakespear (London : printed for Jacob Tonson in the Strand, 1725), 6 : 20.

¹หมอบรัดเลย์, บรรณาธิการ, ขุมนุมนิพนธ์ของสุนทรภู่ (พระนคร : โรงพิมพ์ของหมอบรัดเลย์, 2420), หน้า 20.

ในบรรณานุกรม เริ่มต้นระบุชื่อผู้แต่ง แม้ชื่อเรื่องจะมีชื่อผู้แต่งแล้วก็ตาม

ชื่อผู้แต่งคำนำ อารัมภบท หรือบทนำ

ถ้าชื่อเรื่องบนหน้าปกหนังสือมีชื่อผู้เขียนคำนำ (preface) คำนิยม หรือคำปรารภ หรืออารัมภบท (foreward) หรือบทนำ (Introduction) ชื่อผู้เขียนนั้นต้องรวมอยู่ในการอ้างอิง :

¹Dag Hammarskjöld, Markings, with a foreward by W.H. Auden (New York : Alfred A. Knopf, 1964), 38.

¹สมชาย เนินโคกสูง, นิทานอีสาน, พร้อมคำนิยมโดยวินัย เต็นอุดมเดช (กรุงเทพมหานคร : บ้านวรรณกรรม, 2540), หน้า 40.

ถ้าต้องการอ้างคำนิยม บทนำ และเน้นผู้เขียนส่วนนั้น :

²W. H. Auden, foreward to Markings by Dag Hammarskjöld (New York : Alfred A Knopf, 1964), IX.

²วินัย เต็นอุดมเดช, คำนิยมให้แก่ นิทานอีสาน โดยสมชาย เต็นอุดมเดช (กรุงเทพมหานคร : บ้านวรรณกรรม, 2540), หน้า ค.

³พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, พระราชปรารภของกฎหมายตราสามดวง, เล่ม 1 (พระนคร : องค์การค้ำของคุรุสภา, 2512), หน้า 1-2.

ครั้งที่พิมพ์ (EDITION)

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการพิมพ์ถือว่าเป็นข้อมูลจำเป็นสำหรับผลงานที่ถูกอ้างอิงโดยเป็นผลงานที่พิมพ์มากกว่า 1 ครั้ง ข้อมูลมักปรากฏในหน้าชื่อเรื่อง หรืออาจปรากฏในหน้าลิขสิทธิ์ต่อจากหน้าชื่อเรื่อง มีการระบุจำนวนครั้งของการพิมพ์ การพิมพ์ซ้ำอีก (reprint) การพิมพ์เป็นฉบับปกบาง (paperback editions) และการพิมพ์โดยระบุชื่อของครั้งที่พิมพ์ (named editions)

2. แม้แต่การพิมพ์ใหม่แต่ละครั้งจะมีการระบุครั้งที่พิมพ์เป็นตัวเลข แต่ก็อาจจะมีการออกแบบว่าเป็น พิมพ์ครั้งใหม่ (New Edition) ในหน้าชื่อเรื่อง หรือพิมพ์ครั้งที่ปรับปรุงใหม่ (New Revised Edition) ในเชิงอรรถและบรรณานุกรม ย่อว่า "rev. ed.," "new rev. ed.," หรืออาจระบุครั้งที่พิมพ์เป็นตัวอักษร เช่น Second Edition, Revised (2d ed.,

rev.) ครั้งที่สอง, ปรับปรุงใหม่ ; Third Edition, Revised and Enlarged (3d ed., rev. and enl.) พิมพ์ครั้งที่ 3, ปรับปรุงและขยาย ; Revised and Enlarged (3d ed., rev. and enl.) พิมพ์ครั้งที่ 3 ปรับปรุงและขยาย ; Revised Edition in One Volume (rev. ed. in 1 vol.) พิมพ์ปรับปรุงในหนึ่งเล่ม ; Fourth Edition, Revised by John Doe (4th ed., rev. John Doe) พิมพ์ครั้งที่ 4, ปรับปรุงโดยจอห์น โด เป็นต้น :

⁵William Garzke, Jr., and Robert O. Dulin, Jr., **Battleships : Axis Battleships in World War II**, 3d ed., Battleships Series, vol. 3 (Annapolis, Md. : Naval Institute Press, 1985), 379.

⁵สมศรี เอี่ยมสะอาดและอดิศักดิ์ โคตรเก่า, **วงศ์โยทยวันนี**, พิมพ์ครั้งที่ 3, ตำนานวงศ์เก่า, เล่ม 3 (กรุงเทพมหานคร : พระจันทร์การพิมพ์, 2530), หน้า 30.

⁶Richard Ellmann, **James Joyce**, new and rev. ed. (New York : Oxford University Press, 1982), 705.

⁶สมศรี เอี่ยมสะอาด, **วังบ้านหม้อ**, พิมพ์ใหม่และปรับปรุง (กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, 2530), หน้า 50.

3. เชิงอรรถหนังสือที่พิมพ์อีกครั้งหรือพิมพ์ซ้ำ (reprint) ต้องกำหนดรูปแบบให้มีสถานที่พิมพ์และปีที่พิมพ์เดิม แล้วตามด้วยสถานที่และปีที่พิมพ์อีกครั้ง :

¹Gunnar Myrdal, **Population : A Problem for Democracy** (Cambridge : Harvard University Press, 1940; repr., Gloucester, Mass. : Peter Smith, 1956), 9.

¹จันทร์ฉาย ภักดีธิดา, **ปีศาจหลอน** (กรุงเทพมหานคร : ดอกไม้, 2521; พิมพ์ซ้ำ, กรุงเทพมหานคร : ฟ้าสี, 2540), หน้า 7.

อย่างไรก็ตาม ถ้าพิมพ์ซ้ำโดยผู้พิมพ์คนเดิม ไม่จำเป็นต้องระบุการพิมพ์ครั้งใหม่ เช่น ครั้งที่ 4 เป็นต้น

4. ชื่อของครั้งที่พิมพ์ (named edition) วรรณกรรมคลาสสิกมักตั้งชื่อครั้งที่พิมพ์เป็นกรณีพิเศษเฉพาะ :

⁴Blaise Pascal, Pensées and the Provincial Letters, The Modern Library (New York : Random House, 1941), 418.

หน้าชื่อเรื่องที่ระบุการพิมพ์ที่ตั้งชื่อ ไม่ระบุชื่อผู้พิมพ์ ถ้าระบุนครและปีที่พิมพ์ ต้องใช้เครื่องหมายจุลภาค (.) คั่นแยกไว้

ชื่อของหนังสือเป็นชุด (SERIES)

บางครั้งอาจมีการพิมพ์หนังสือและจุลสารเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือชุดที่มีชื่อชุด (named series) มีสถาบัน องค์กรและผู้พิมพ์เผยแพร่ เป็นผู้อุปถัมภ์การพิมพ์เผยแพร่ หรืออาจมีผู้อุปถัมภ์การพิมพ์คือ ราชการ สมาคมทางวิชาการ กิจกรรมการค้าและอุตสาหกรรม เป็นต้น แม้หนังสือชุดจะมีลักษณะคล้ายการพิมพ์เผยแพร่วารสาร และคล้ายผลงานที่พิมพ์หลายเล่มจบตามลำดับ (multivolume work) แต่มีลักษณะสำคัญแตกต่างกันอันสืบเนื่องมาจากแผนการพิมพ์ ดังปรากฏจากลีลาพิเศษเฉพาะของการอ้างอิงที่เหมาะสมสอดคล้องกับประเภทของผลงาน

การพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดเป็นโครงการออกหนังสือและหรือจุลสารตามเวลาที่กำหนด ผู้เขียนมีหลายคน เขียนเรื่องต่าง ๆ หลายเรื่องทั่วไป หรือเรื่องต่าง ๆ เฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง หนังสือชุดส่วนมากมีหมายเลขลำดับ เมื่ออ้างอิงหนังสือชุด ต้องระบุเล่มที่ (volume number) ตามหลังชื่อหนังสือชุด หมายเลขเล่มที่ใช้นั้นใช้กับหนังสือชุด เลขหน้าใช้กับหนังสือเล่มนั้นที่อ้างอิงถึง การอ้างอิงนี้ไม่เหมือนการอ้างอิงหนังสือที่พิมพ์เผยแพร่หลายเล่มจบตามลำดับ (multivolume work) แม้หนังสือชุดมีชื่อหนังสือชุดที่ไม่ต้องขีดเส้นใต้และไม่อยู่ในเครื่องหมายอัญประกาศ แต่ต้องขีดเส้นใต้ชื่อเรื่องของผลงานในหนังสือชุด :

¹Luli Callinicos, Workers on the Rand : Factories, Townships, and Popular Culture, 1886-1942, A People's History of South Africa, vol. 2 (Athens, Ohio : Ohio University Press, 1985), 48.

¹สมศรี เต็นอุดม, สุโขทัย : นครรัฐในอุดมคติ, ประวัติศาสตร์สุโขทัย, เล่ม 2 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540), หน้า 9.

²Kenneth M. Setton, The Papacy and the Levant, 1204-1571, vol. 1, The Thirteenth and Fourteenth Centuries, Memoirs of the American Philosophical Society, no. 114 (Philadelphia : The Society, 1976), 398-400.

²สมชาย เกิดดี, พุทธจักรกับการค้า, เล่ม 1, พุทธศตวรรษที่ 21 และที่ 22, บันทึกความทรงจำของสมาคมพุทธจักรมหาณิกาย, อันดับที่ 114 (กรุงเทพมหานคร : สมาคมพุทธจักรมหาณิกาย, 2520), หน้า 398-400.

¹Leonard L. Watkins, Commercial Banking Reform in the United States, Michigan Business Studies, vol. 6, no. 5 (Ann Arbor : University of Michigan, 1938), 464.

¹สมศรี เต็มอุดม, ปัญหาการซื้อหุ้นไขว้, การศึกษาดลาตหุ้น, เล่ม 6, อันดับที่ 5 (กรุงเทพมหานคร : ดวงกมล, 2538), หน้า 465.

ข้อเท็จจริงของการพิมพ์เผยแพร่

ข้อเท็จจริงของการพิมพ์เผยแพร่คือ สถานที่พิมพ์ ผู้พิมพ์และปีที่พิมพ์ ครอบงำละเอียดใน คู่มือการทำวิทยานิพนธ์ ฉบับ พ.ศ. 2541 หน้า 31-34 และหน้า 56-57

1. หนังสือสิ่งพิมพ์ (printed books), หนังสือหรือบทความทางวิชาการว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ (monograph) จุลสาร ผลงานพิมพ์เผยแพร่ที่ถ่ายทอดโดยการอัดสำเนา (mimeograph) ถ่ายรูป ประเภทไมโครฟิล์ม หรือเอกสารที่ผลิตอีกครั้ง (reproduced) โดยกรรมวิธีต่าง ๆ ล้วนเป็นบรรดาเอกสารที่อ้างอิงโดยต้องแสดงข้อเท็จจริงของการพิมพ์เผยแพร่ คือ สถานที่พิมพ์ ผู้พิมพ์เผยแพร่และปีที่พิมพ์ ยกเว้น พระคัมภีร์ของศาสนาและวรรณคดีคลาสสิก

2. กฎหมายและเอกสารสาธารณะ (public documents) บางประเภท, ไม่ต้องระบุสถานที่และปีที่พิมพ์ ระบุแต่วันที่ประกาศใช้

3. การอ้างอิงพจนานุกรม สารานุกรมทั่วไป (general encyclopedias) และสมุดแผนที่ (atlas), ต้องอ้างครั้งที่พิมพ์และปีที่พิมพ์เท่านั้น ไม่ต้องระบุข้อเท็จจริงอื่นใดของการพิมพ์

4. ในบางสาขาวิชาการ (disciplines) และบางวิชาการเฉพาะ การอ้างอิงไม่ต้องระบุชื่อผู้พิมพ์

5. โดยทั่วไปแล้ว การอ้างอิงวารสารไม่ต้องระบุชื่อเท็จจริงของการพิมพ์ ยกเว้นปีที่พิมพ์

6. สถานที่พิมพ์. ถ้ามีการลำดับชื่อนครหลายนครปรากฏในการแสดงพิมพ์ลักษณ์ (imprint, การแสดงชื่อผู้พิมพ์ ปีที่พิมพ์ ชื่อบริษัทผู้พิมพ์ เป็นต้น) ห้ามตั้งข้อสันนิษฐานว่าทุกคนมีสถานที่ตั้งโรงพิมพ์ โรงพิมพ์หรือสถานที่ตั้งอยู่ในนครอันดับแรกเท่านั้น เช่น ถ้าระบุเรียงลำดับว่า Oxford, London, and New York การอ้างอิงระบุแต่ นครแรกคือ Oxford เพราะเป็นสถานที่พิมพ์ที่ปรากฏบนหน้าชื่อเรื่อง (title page)

7. ชื่อของผู้แทนการพิมพ์ (publishing agency). ถ้ามีปรากฏคำว่า ผู้แทนการพิมพ์ (publishing agency) หมายความว่า ผลงานบางผลงานเป็นผลงานพิมพ์เผยแพร่โดยสมาคม สถาบันวิชาการหรือสถาบันการพาณิชย์ หรือการธนาคาร และอื่น ๆ ทำนองนั้นที่ล้วนมิได้เป็นผู้พิมพ์เผยแพร่ (publishers) โดยตรงด้วยตนเอง

8. ถ้าหน้าชื่อเรื่อง (title page) แสดงการพิมพ์ร่วมกัน การอ้างอิงต้องระบุผู้พิมพ์ทั้งหมด :

(New York : Alfred A. Knopf and Viking Press, 1966)

(พระนคร : พระจันทร์การพิมพ์และโรงพิมพ์โสภณ, 2500)

(Boston : Ginn & Co., 1964 ; Montreal : Round Press, 1964)

(กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์, 2544 ; แพร์ : แพร์การพิมพ์, 2548)

9. หน้าชื่อเรื่องแสดงสถานที่พิมพ์อันดับรองของผู้พิมพ์ ต้องแสดงทั้งสถานที่พิมพ์และชื่อผู้พิมพ์เผยแพร่ :

(Cambridge : Harvard University Press, Belknap Press, 1966)

(เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, โรงพิมพ์ที่ 2, 2548)

10. ถ้ามีการพิมพ์เผยแพร่เพื่อองค์กร สถาบันหรือชมรมสมาคมโดยปรากฏชื่อในปกในหรือหน้าปกชื่อเรื่อง พร้อมชื่อของผู้พิมพ์เผยแพร่ การอ้างอิงควรรวมทั้งสองชื่อ :

(New York : Columbia University Press for the American Geographical Society, 1947)

(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อสมาคมประวัติศาสตร์, 2523)

11. ปีที่พิมพ์. การอ้างอิงให้ใช้ปีที่ได้รับลิขสิทธิ์เป็นปีที่พิมพ์ ถ้าในหน้าชื่อเรื่อง แสดงปีที่พิมพ์แตกต่าง หรือหน้าที่แสดงลิขสิทธิ์ (copyright page) แสดงปีที่พิมพ์แตกต่าง ให้ใช้ปีที่พิมพ์ของหน้าแสดงลิขสิทธิ์ ถ้าหน้าที่แสดงลิขสิทธิ์ระบุปีลิขสิทธิ์ (copyright date) หลายครั้ง ให้ถือปีลิขสิทธิ์ครั้งสุดท้ายล่าสุดเป็นปีที่พิมพ์ ถ้ามีการแสดงปีที่พิมพ์อีก (reprint) หรือการพิมพ์ใหม่ (new impressions) ที่มีได้เป็นครั้งที่พิมพ์ใหม่ (new editions) ห้ามใช้ปีที่พิมพ์ดังกล่าวเป็นปีที่พิมพ์ ถ้าไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ ให้พิมพ์ว่า "n. d." ("no date" แปลว่า ไม่มีปีที่พิมพ์ ย่อว่า ม.ป.ป.) :

(New York : Grosset & Dunlap, n. d.)

(พระนคร : พระจันทร์การพิมพ์, ม.ป.ป.)

รูปแบบพิเศษ

ผลงานมีหลายเล่มจบ (MULTIVOLUME WORKS)

1. ผลงานมีหลายเล่มจำกัด โดยมีเนื้อเรื่องสัมพันธ์กัน ผลงานทั้งหมดที่มีหลายเล่ม อาจมีผู้แต่งคนเดียวกันและผลงานทั้งหมดทุกเล่มมีชื่อเรื่องเดียวกัน :

¹Muriel St. Clare Byrne, ed., The Liste Letters (Chicago : University of Chicago Press, 1981), 6 : 38.

¹นายอุดม เต็นดวง, บรรณาธิการ, จดหมายโบราณ (พระนคร : คลังวิทยา 2512), 6 : 38.

2. หนังสือหลายเล่มจบ อาจเป็นผลงานของผู้แต่งคนเดียวกัน แต่ละเล่มมีชื่อเรื่องแตกต่างกัน เป็นชื่อเรื่องเฉพาะของเล่มนั้น :

แบบแผน

²ชื่อผู้แต่ง, ชื่อเรื่องของหนังสือเล่มนั้น (พิมพ์ลักษณะของเล่มนั้นคือ สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์, ปีที่พิมพ์), เล่มที่, ชื่อเรื่องเดียวกันของหนังสือหลายเล่มจบ, จำนวนหน้าที่อ้างอิงเล่มนั้น.

²William Makepeace Thackeray, The Complete Works (Boston, 1899), vol. 13, The English Humorists of the Eighteenth Century, 121-330.

The Complete Works เป็นเล่มที่ 13 ของหนังสือหลายเล่มจบ (multivolume works) และหน้า 121-300 เป็นจำนวนหน้าที่อ้างอิงหนังสือ The Complete Works พิมพ์ลักษณะที่ปรากฏเป็นของเล่มที่ 13

²สมชาย อ่อนน้อม, แม่หากพระโขนง (กรุงเทพมหานคร : บ้านวรรณกรรม, 2540), เล่มที่ 7, ขบวนการผีสิงในกรุงเทพ, หน้า 30-45.

3. หนังสือหลายเล่มต่อกัน อาจมีผู้แต่งหลายคนและชื่อเรื่องของหนังสือแตกต่างกัน โดยมีชื่อรวมของหนังสือทั้งหมดและมีบรรณาธิการใหญ่ (general editor)

³Eric Cochrane and Julius Kirshner, eds., The Renaissance, vol. 5 of University of Chicago Readings in Western Civilization, ed. John W. Boyer and Julius Kirshner (Chicago : University of Chicago Press, 1986), 402.

³วิลเลียม อุดมดี, บรรณาธิการ, การฟื้นฟูศิลปวิทยาการ, เล่ม 5 ของ ชุมนุมนิพนธ์อารยธรรมตะวันตก, บรรณาธิการโดย สมศรี รักชาติ (กรุงเทพมหานคร : คลังวิทยา, 2523), หน้า 402.

4. ถ้าอ้างอิงผลงานที่มีหลายเล่มจบโดยอ้างอิงทั้งหมด ควรระบุจำนวนเล่มของผลงานทั้งหมด :

¹Paul Tillich, Systematic Theology, 3 vols. (Chicago : University of Chicago Press, 1951-63).

¹สมศรี อ่อนอรุณ, พระเจ้าปราสาททอง, 3 เล่ม (กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, 2540).

5. ถ้าหนังสือหลายเล่มจบ แต่ละเล่มมีการตีพิมพ์ไม่พร้อมกัน การอ้างอิงหนังสือ ทั้งชุดต้องระบุชื่อเท็จจริงตั้งแต่ปีที่พิมพ์ครั้งแรกจนถึงปีที่พิมพ์เล่มสุดท้าย :

²John Dryden, The Works of John Dryden, ed. H. T. Swedenberg, 8 vols. (Berkeley and Los Angeles : University of California Press, 1956-62).

²สุนทรภู่, ผลงานของสุนทรภู่, บรรณาธิการโดยประทีป เรืองวิเศษ, 8 เล่ม (กรุงเทพมหานคร : เคล็ดชีวิต, 2515-25).

6. ถ้าการพิมพ์หนังสือหลายเล่มจบยังไม่ครบสมบูรณ์ ระบุปีที่พิมพ์ตามด้วย เครื่องหมายยัติภังค์ (hyphen) :

²สุนทรภู่, ผลงานของสุนทรภู่, บรรณาธิการโดยประทีป เรืองวิเศษ, 8 เล่ม (กรุงเทพมหานคร : เคล็ดชีวิต, 2515-).

7. ถ้าอ้างอิงเล่มใดเล่มหนึ่งพิเศษเฉพาะทั้งเล่มของหนังสือหลายเล่มจบ ใช้รูปแบบดังนี้ :

³Paul Tillich, Systematic Theology, vol. 2 (Chicago : University of Chicago Press, 1957).

8. ถ้าผลงานหลายเล่มต่อกัน ทุกเล่มตีพิมพ์เผยแพร่เดียวกัน ระบุปีที่พิมพ์ครั้งเดียว :

³Gordon N. Ray, ed., An Introduction to Literature, vol. 2, The Nature of Drama, by Herbert Hefner (Boston : Houghton Mifflin Co., 1959).

³สุชาติ รัชชาติ, บรรณาธิการ, วรรณคดีเบื้องต้น, เล่ม 2, ตำนานเรื่องละคร, โดยวิชัย อาสาชาติ (พระนคร : แพร่พิทยา, 2510).

9. ถ้าหนังสือหลายเล่มจะมีชื่อรวมชื่อเดียว ต้องระบุเล่มที่อ้างอิงพร้อมเลขหน้าที่อ้างอิง :

⁵Pierre de Ronsard, Les Oeuvres de Pierrede Ronsard : Texte de 1587, ed. Isidore Silver (Chicago : University of Chicago Press, 1970), 8: 55.

เลข 8 คืออันดับเล่ม 55 คือเลขหน้า

⁶จิตร ภูมิศักดิ์, ขุมหม่นนิพนธ์ของจิตร ภูมิศักดิ์, บรรณาธิการโดยอรุณ รุ่งเรืองดี (กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทย, 2540), 8: 55.

10. ถ้าแต่ละเล่มของหนังสือหลายเล่มจบ มีชื่อเรื่องแตกต่างกัน การอ้างอิงเลขหน้าของเล่มต้องมีรูปแบบดังนี้ :

⁷Gabriel Marcel, The Mystery of Being, vol. 2, Faith and Reality (Chicago : Henry Regnery Co., 1960), 19-20.

The Mystery of Being คือชื่อเรื่องของเล่มที่ 2 ของหนังสือหลายเล่มเป็นชุดที่มีชื่อเรื่องเดียวคือ Faith and Reality

⁸สดชื่น รุ่งเรืองธรรม, โลกพิศวง, เล่ม 2, ศรัทธาและความเป็นจริง (พระนคร : แพร่พิทย, 2510), 19-20.

11. ตัวเลขอันดับเล่มใช้เลขอาหรับ และการแบ่งผลงานเป็นส่วน ๆ ก็ใช้เลขอาหรับ คือ แบ่งเป็นภาค (parts) เล่ม (volumes) หนังสือ (books) บท (chapters) หน้า (pages) องก์ (acts) และฉาก (scenes) ของละคร กวีนิพนธ์แบ่งเป็นบท (stanzas) และบาท (lines) ตัวเลขตาราง ตัวเลขสถิติ ตารางและแผนที่ เป็นต้น

มีข้อยกเว้นไม่ต้องใช้เลขอาหรับในกรณีต่อไปนี้

1. การอ้างอิงหน้าทั้งหลายที่เป็นส่วนประกอบตอนต้นหรือบทนำ (preliminaries or front matters) ซึ่งได้แก่ ปกนอก ไบรอนปก หน้าชื่อเรื่องหรือปกใน หน้าอนุมติ หน้าบทคัดย่อ กิตติกรรมประกาศ สารบัญ สารบัญตาราง สารบัญภาพประกอบ สารบัญแผนที่ คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ ส่วนประกอบทั้งหลายเหล่านี้ใช้เลขโรมันขนาดเล็ก (small roman numerals or lower-case roman) หรือเลขอาหรับในวงเล็บ

2. การอ้างอิงส่วนต่าง ๆ ของเอกสารสาธารณะที่ไม่พิมพ์เผยแพร่ (unpublished public documents) หรือวัสดุต้นฉบับตัวเขียน (manuscript materials) ต้องใช้ตัวเลขตามลีลาการกำหนดตัวเลขของตัวเอกสารนั้น

3. การอ้างอิงประชุมจารึก (collection of inscriptions) ประชุมเอกสารกระดาษพะไพริส (Papyri) และประชุมเศษเปลือกหอยและเศษภาชนะดินเผา (ostraca) ประชุมวัสดุเหล่านี้แบ่งเป็นเล่ม (volumes) ควรใช้ตัวเลขโรมันเพื่อเป็นเลขลำดับเล่ม

ประชุมพงศาวดาร

หนังสือประชุมพงศาวดาร เป็นหนังสือที่มีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะ ยากที่จะกำหนดได้ว่า ควรเป็นหนังสือประเภทใดและควรมีรูปแบบการอ้างอิงรูปแบบใด ดังจะเห็นได้ว่า ในวงการศึกษาระบาดิศาสตร์และหอสมุดทั้งของรัฐและเอกชน ล้วนกำหนดรูปแบบไม่เหมือนกัน ยังไม่มีรูปแบบใดเป็นที่ยอมรับว่าเป็นรูปแบบมาตรฐาน

การกำหนดรูปแบบการอ้างอิงควรคำนึงถึงข้อเท็จจริงของการพิมพ์ ประชุมพงศาวดาร ชื่อเรื่องและเนื้อเรื่องของ ประชุมพงศาวดาร เป็นหลักสำคัญ คู่มือฉบับนี้ จึงกำหนดรูปแบบใหม่สำหรับการอ้างอิง ประชุมพงศาวดาร โดยใช้ ประชุมพงศาวดาร ฉบับพิมพ์ขององค์การคำของคุรุสภาเป็นหลัก ดังนี้

1. ถ้าอ้างอิงเรื่องเดียวที่พิมพ์จบใน ประชุมพงศาวดาร เล่มใดโดยเฉพาะ ไม่มีเรื่องอื่นใดในเล่ม ให้ถือเล่มนั้นเป็นหนังสือ 1 เรื่อง ระบุชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่องแบบฉบับ ลำดับภาคและชื่อเรื่องของผลงานที่พิมพ์จบในเล่มนั้น และต้องระบุลำดับเล่ม เพราะการลำดับภาคโดยไม่ระบุเล่ม จะทำให้ยากแก่การค้นหา ตัวอย่าง :

เชิงอรรถ

⁴ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, ประชุมพงศาวดารภาคที่ 6 เรื่องไทยรบพม่า, เล่ม 5 (พระนคร : องค์การคำของคุรุสภา, 2506), หน้า 23.

คู่มือการศึกษาประเด็นนี้ในภาคผนวก

บรรณานุกรม

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 6 เรื่องไทยรบพม่า. เล่ม 5. พระนคร : องค์การค้าของคุรุสภา, 2506.

2. ถ้าเป็นเรื่องที่พิมพ์ต่อเนื่องหลายเล่มจบ หรือพิมพ์หลายเล่มจบโดยไม่ต่อเนื่อง ใช้รูปแบบการอ้างอิงเหมือนแบบข้อ 1

3. ถ้าเป็นเรื่องหนึ่งในหลายเรื่องที่รวมกันเป็นภาคในเล่ม เรื่องนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งหรือบทหนึ่ง (chapter) ของเล่มนั้น ใช้รูปแบบการอ้างอิง ดังนี้

เชิงอรรถ

⁴สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, "ตำนานวังเก่า," ใน ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 26, เล่ม 15 (พระนคร : องค์การค้าของคุรุสภา, 2507), หน้า 59.

บรรณานุกรม

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 26. เล่ม 15. พระนคร : องค์การค้าของคุรุสภา, 2507.

4. ถ้าอ้างอิงประชุมพงศาวดาร ทั้งเล่มที่มีหลายเรื่อง ใช้รูปแบบการอ้างอิงดังนี้

เชิงอรรถ

⁵ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 8, เล่ม 2 (พระนคร : องค์การค้าของคุรุสภา, 2507), หน้า 9.

บรรณานุกรม

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 8. เล่ม 2. พระนคร : องค์การค้าของคุรุสภา, 2507.

รูปแบบการอ้างอิงสำหรับประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนภิเษก

ถ้าอ้างอิง ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนภิเษก ที่มีข้อเท็จจริงการพิมพ์แตกต่างจากการพิมพ์ ประชุมพงศาวดาร แบบเดิมที่กำหนดรวมเรื่องเป็นภาคและลำดับเล่ม ต้องใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบอ้างอิงบท (chapter) ของหนังสือ ดังนี้

เชิงอรรถ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราพระอักษรภาพ, "ตำนานวังเก่า," ใน ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนภิเษก, ชำระและบรรณาธิการโดยกองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์, กรมศิลปากร, เล่ม 2 (กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2542), หน้า 80.

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์, ผู้ชำระและบรรณาธิการ. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนภิเษก. เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2542.

วารสาร (JOURNALS) และสิ่งพิมพ์รายคาบ (PERIODICALS)

สิ่งพิมพ์รายคาบตีพิมพ์ตามกำหนดเวลาเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายสามเดือน เป็นต้น มีการระบุลำดับสิ่งพิมพ์เป็นตัวเลขสืบต่อเนื่อง โดยทั่วไปแล้ว การออกวารสารหรือนิตยสาร (magazines) ย่อมเผยแพร่บทความของบรรดาผู้เขียน

1. ถ้าตีพิมพ์รายงานขนาดยาว (long paper) ของผู้เขียน 1 คน แทนการพิมพ์เผยแพร่บทความมากมาย โดยลำดับสิ่งพิมพ์ที่ออกอย่างต่อเนื่องเป็นปกติ หรืออาจกำหนดให้เป็นฉบับเสริม (supplement) โดยเรียงลำดับฉบับอีกแบบหนึ่ง การอ้างอิงรายงานเช่นนั้นสร้างปัญหาว่า ควรใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบใดจึงจะเหมาะสม ผู้พิมพ์สิ่งพิมพ์รายคาบและห้องสมุดถือว่า รายงานขนาดยาวในสิ่งพิมพ์รายคาบ เป็นบทความ เว้นเสียแต่หน้าปกของสิ่งพิมพ์ระบุชัดเจนว่าเป็นฉบับพิเศษเฉพาะ (เช่น special issue, ฉบับพิเศษ, supplement, ฉบับเสริม เป็นต้น) :

คู่มือพิจารณาหัวข้อ "รูปแบบการอ้างอิงสำหรับประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนภิเษก,"
ใน ภาคผนวก, หน้า 105.

¹Elias Folker, "Report on Research in Capital Markets," Journal of Finance 39, supplement (May 1964) : 15.

วิทยา อยู่เย็น, "มาแล้วตายสนิท ?" ศิลปายุทธ์ 39, ฉบับเสริม (พฤษภาคม 2520) : 15.

2. การอ้างอิงสิ่งพิมพ์รายคาบไม่ต้องอ้างสถานที่พิมพ์และปีที่พิมพ์ (ยกเว้นชื่อของหนังสือพิมพ์ ต้องระบุสถานที่พิมพ์ด้วย)

3. ในกรณีที่เป็นสิ่งพิมพ์รายคาบต่างประเทศที่พิมพ์เผยแพร่ด้วยปริมาณจำกัด และมีชื่อสิ่งพิมพ์ใกล้เคียงหรือเหมือนกับสิ่งพิมพ์รายคาบที่มีการเผยแพร่แห่งอื่น ควรระบุสถานที่พิมพ์ :

¹Jack Fishman, "Un grand homme dans son intimité : Churchill," Historia (Paris), no. 220 (November 1964) : 684-94.

4. สิ่งพิมพ์รายคาบบางฉบับตีพิมพ์เป็นเล่มๆ โดยเรียงลำดับเป็นหนังสือชุด (series) แต่ละชุดเริ่มเรียงลำดับเป็นเล่ม (volume) ในบางกรณีหนังสือชุดมีตัวเลขลำดับชุด บางกรณี เรียงลำดับเป็นตัวอักษร และในบางกรณี หนังสือชุดเรียงลำดับเป็นแบบเฉพาะเรียกว่า "หนังสือชุดเก่า" ("Old Series" ย่อว่า o.s.) หรือ "หนังสือชุดใหม่" ("New Series" ย่อว่า "n.s.") ข้อเท็จจริงเช่นนี้ต้องปรากฏในการอ้างอิงด้วย :

²G. Mores, "St. Francis Xavier Apostolic Nuncio, 1542-52," Journal of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society, n.s., 26 (1950) : 279-313.

¹"Letters of Jonathan Sewall," Proceedings of the Massachusetts Historical Society, 2 d ser., 10 (January 1896) : 414.

¹จดหมายของโจนาธาน สวิฟต์, "ระเบียบการประชุมของสมาคมประวัติศาสตร์, ชุดที่ 2, 11 (มกราคม 2531) : 414.

²วาณี รักสันติ, "ฟอลคอน : ผู้โดดเด่นในการเมือง," วารสารโบราณคดี, ชุดใหม่, 26 (2540) : 279-313.

บทความในสารานุกรมและพจนานุกรม

ในการอ้างอิงผลงานอ้างอิง (reference works) เช่น สารานุกรม (encyclopedia) และพจนานุกรม (dictionaries) ควรระบุชื่อเรื่องของบทความ โดยมีคำ "ภายใต้คำ" (s.v., subverbo, "under the word") นำหน้าก่อน มากกว่าจะระบุเล่ม (volumn) และเลขหน้า (page numbers) ไม่ต้องระบุสถานที่พิมพ์และชื่อผู้พิมพ์เผยแพร่ (publisher) ในการอ้างอิงผลงานอ้างอิงส่วนใหญ่ แต่ต้องระบุครั้งที่พิมพ์ (edition) เว้นเสียแต่เป็นการพิมพ์ครั้งแรก แต่ในที่นี้ ถ้าผลงานอ้างอิงมีการพิมพ์ "ปรับปรุงต่อเนื่อง" ("continuous revision") และไม่มีการระบุครั้งที่พิมพ์ในหน้าชื่อเรื่องหรือปกใน (title page) และปรากฏวันเดือนปีของการพิมพ์เผยแพร่ (date of publication) แสดงในหน้าลิขสิทธิ์ (copyright page) ให้ถือวันเดือนปีของการพิมพ์เผยแพร่ในหน้านั้นเป็นเครื่องแสดงครั้งที่พิมพ์ เมื่อปกในได้ระบุครั้งที่พิมพ์ การอ้างอิงควรรวมหมายเลขครั้งที่พิมพ์ (ดูเชิงอรรถที่ 1 ข้างล่าง) เมื่อปกในไม่ระบุครั้งที่พิมพ์ ให้ระบุวันเดือนปีของการพิมพ์เผยแพร่แทน (ดูเชิงอรรถข้อ 2) ในการอ้างอิงบทความที่ลงนามผู้แต่ง อาจระบุชื่อผู้แต่ง ถ้ามีชื่อย่อของผู้แต่งท้ายบทความ รายชื่อผู้แต่งในตำแหน่งหน้าของผลงานอาจให้ชื่อเต็มได้ :

¹Encyclopaedia Britannica, 11th ed., s.v. "Blake, William," by J.W. Cosyns-Carr.

¹สารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พิมพ์ครั้งที่ 5, ภายใต้คำ "กบฏ. ร.ศ. 130," โดยวิมล พงษ์พิพัฒน์.

²Encyclopedia Americana, 1963 ed., s.v. "Sitting Bull."

²สารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2517, ภายใต้คำ "กบฏ ร.ศ. 130."

³Webster's Geographical Dictionary, rev. ed. (1964), s.v. "Dominican Republic."

³พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาทุก ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, ฉบับปรับปรุง (2543), ภายใต้คำ "ญี่ปุ่น."

การอ้างอิงอาจใช้อีกรูปแบบหนึ่ง คือ การอ้างอิงผู้แต่ง ถ้าทราบ และอ้างอิงชื่อบทความก่อน ตามด้วยชื่อเรื่องของสารานุกรมหรือพจนานุกรม ระบุครั้งที่พิมพ์และปีที่พิมพ์ :

¹J. W. Cosyns-Carr, "Blake, William," in Encyclopedia Britannica, 11th ed.

¹วิมล วงศ์พิพัฒน์, "กบฏ ร.ศ. 130," ใน สารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พิมพ์ครั้งที่ 5.

บทสัมภาษณ์

การอ้างอิงบทสัมภาษณ์ ต้องอ้างอิงข้อเท็จจริงต่อไปนี้

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์และชื่อผู้สัมภาษณ์
2. ชื่อเรื่องของบทสัมภาษณ์ ถ้ามี ให้อยู่ในเครื่องหมายอัฒประกาศ
3. ข้อเท็จจริงของการพิมพ์

การอ้างอิงมีรูปแบบหลายรูปแบบดังนี้

¹Raymond Bellour, "Alternation, Segmentation, Hypnosis : Interview with Raymond Bellour," interview by Janet Bergstrom, Camera Obscura, no. 3/4 (Summer 1979) : 93.

¹สุดาวดี สายเลิศ, "ชีวิตเหนือฝัน : สัมภาษณ์สุดาวดี," สัมภาษณ์โดยอภิชาติ เนินไศล, แพรวพราว, อันดับที่ 3 (มกราคม 2540) : 93.

²Isaac Singer, interview by Harold Flender, in Writers at Work, ed. George Plimpton, Fifth Series (New York : Viking Press, 1981), 85.

²สมศรี สายเลิศ, สัมภาษณ์โดยอรทัย เอี่ยมศรี, ใน แม่ศรีเรือน, บรรณาธิการโดยสายศรี เอี่ยมสะอาด, ชุดที่ 5 (พระนคร : คลังวิทยา, 2531), หน้า 85.

³Horace Hunt [pseud.], interview by Ronald Schatz, 16 May 1976, Tape recording, Pennsylvania Historical and Museum Commission, Harrisberg.

³รามจิตตา [นามแฝง], สัมภาษณ์โดยสายศรี เอี่ยมเกิด, วันที่ 5 มกราคม 2540, แถบบันทึกเสียง, สมาคมประวัติศาสตร์, เชียงใหม่.

สำหรับรายงาน บทสัมภาษณ์ควรแสดงชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ พรรณนาลักษณะของ การสัมภาษณ์ ลีลาการผูกประโยคมีขนาดตัวอักษรใหญ่ แสดงสถานที่และวันเวลาที่มีการ สัมภาษณ์ :

⁴Merle Roemer, interview by author, Tape recording, Millington, Maryland, 26 July 1973.

⁴สายศรี เอี่ยมเกิด, สัมภาษณ์โดยผู้แต่ง, แถบบันทึกเสียง, เชียงราย, วันที่ 26 กรกฎาคม 2516.

เอกสารโบราณ

วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ที่จำเป็นต้องใช้เอกสารโบราณประเภทต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ จารึก ไบลาน ไบจัม สมุดไทย กระดาษเพลลา กระดาษฝรั่งและสมุดฝรั่ง ขอให้ใช้รูปแบบการอ้างอิงต่อไปนี้

กรมศิลปากร. หอสมุดแห่งชาติ. ส่วนภาษาโบราณ. หลักเกณฑ์การทำบรรณานุกรม และเชิงอรรถ : เอกสารโบราณประเภทจารึกและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง.

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2545.

กรมศิลปากร. กองหอสมุดแห่งชาติ. งานบริการหนังสือภาษาโบราณ. หลักเกณฑ์การทำบรรณานุกรมและเชิงอรรถ : เอกสารโบราณประเภทหนังสือไบลาน.

กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2530.

กรมศิลปากร. หอสมุดแห่งชาติ. งานบริการหนังสือภาษาโบราณ. หลักเกณฑ์การทำบรรณานุกรมและเชิงอรรถ : เอกสารโบราณประเภทหนังสือสมุดไทย

กระดาษเพลลา กระดาษฝรั่ง สมุดฝรั่งและไบจัม. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2529.

หอสมุดแห่งชาติมีบริการแจกจ่ายเอกสารดังกล่าวแก่ผู้ศึกษาวิจัยเอกสารโบราณ

เอกสารของหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ประเทศไทย

วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ที่ใช้เอกสารและวัสดุในหอจดหมายเหตุของกรมศิลปากร
อาจใช้รูปแบบการอ้างอิงต่อไปนี้

กรมศิลปากร. หอจดหมายเหตุ. ข้อแนะนำการอ้างอิงเอกสารในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, ม.ป.ป.

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติมีบริการแจกจ่ายเอกสารดังกล่าวแก่ผู้ศึกษาวิจัย

ถ้าวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์อ้างอิงเอกสารหลักฐานชั้นต้นประเภทต่าง ๆ นอก
เหนือจากนั้น ควรใช้รูปแบบการอ้างอิงของ คู่มือการทำวิทยานิพนธ์ : รูปแบบการอ้างอิงเพิ่มเติม หัวข้อ "วัสดุที่ไม่พิมพ์เผยแพร่"

วัสดุที่ไม่พิมพ์เผยแพร่ (UNPUBLISHED MATERIAL)

เมื่อเริ่มเสนอเอกสารที่ไม่พิมพ์เผยแพร่ในรายงานวิจัย รวมข้อเท็จจริงที่ตรงกับเนื้อ
เรื่องไว้ภายในตัวบทและในรูปแบบย่อความไว้ในเชิงอรรถ การอ้างอิงเอกสารที่ไม่พิมพ์
เผยแพร่มีรูปแบบพื้นฐาน ดังนี้

1. การอ้างอิงวัสดุที่ไม่พิมพ์เผยแพร่ต้องเริ่มต้นด้วยการอ้างอิงชื่อผู้แต่งหรือผู้เขียน
หรือถ้าเป็นจดหมายติดต่อกัน ต้องอ้างอิงชื่อผู้รับจดหมาย ถ้าชื่อผู้เขียน ชื่อเรื่องและชื่อ
สถานที่ไม่มีความแน่นอนชัดเจน ให้เสนอชื่อนั้น ๆ ในเครื่องหมายวงเล็บเหลี่ยม [] :

แบบแผน

ชื่อผู้แต่ง, สถานที่เขียน, นครของสถานที่, ถึงชื่อผู้รับ, สถานที่รับ, นครหรือ
ประเทศปลายทาง, ชื่อย่อของประเภทเอกสาร, วันเดือนปีของเอกสาร, ชื่อประชุมเอกสาร
หรือแฟ้มเอกสารที่ไม่พิมพ์เผยแพร่, ประเภทของประชุมเอกสาร, ชื่อสถานที่เก็บเอกสาร,
นครของสถานที่เก็บ, เลขหน้า.

²Garnett Duncan, Louisville, Kentucky, to [Joel Tanner Hart, Florence, Italy], ALS, 12 June 1961, Durett Collection, Special Collections, Joseph Regenstein Library, University of Chicago, Chicago.

²สมเด็จพระพันปีหลวง, พระราชวังพญาไท, พระนคร, ถึงพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบรมมหาราชวัง, พระนคร, ลายพระหัตถ์, วันที่ 5 มิถุนายน ร.ศ. 130, แฟ้มเอกสารรัชกาลที่ 6, หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร.

⁵Hiram Johnson to John Callan O'Laughlin, 13, 16 July, 28 November 1916, O'Laughlin Papers, Roosevelt Memorial Collection, Harvard College Library, Cambridge.

⁶ยอดทอง ยอดเก้ง ถึง เกียรติ นามราช, วันที่ 13, 16 กรกฎาคม 2475, ประชุมเอกสารยอดทอง ยอดเก้ง, กองเอกสารหายากวิจิตรศิลป์, หอสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.

2. ถ้าไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ให้เริ่มต้นเชิงอรรถด้วยชื่อเรื่องของเอกสารในเครื่องหมายอัฒภาค ถ้าเอกสารมีชื่อผู้แต่งและชื่อเรื่อง เริ่มต้นด้วยชื่อผู้แต่งและให้ชื่อเรื่องอยู่ในเครื่องหมายอัฒภาค :

³Abraham Lincoln, "Gettysburg Address" [final draft], AD [Photostat], 19 November 1863, Special Collections, Joseph Regenstein Library, University of Chicago, Chicago; original in the Library of Congress, Washington, D.C.

³จำลอง ศรีเมือง, "คำปราศรัย ณ รัฐสภา" [ฉบับร่าง], ฉบับสำเนา [โดยถ่ายรูป], วันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2524, ประชุมนิพนธ์พิเศษ, หอสมุดสยามสมาคม, กรุงเทพมหานคร; ต้นฉบับในครอบครองของหอสมุดมูลนิธิศิริลักษณ์ ศรีเมือง, กรุงเทพมหานคร.

⁴Sandra Landis Gogel, "A Grammar of Old Hebrew" (Ph.D. diss., University of Chicago, 1985), 46-50.

⁴สุดาวดี ศรีรัตน์, "การเมืองเรื่องคอรักซ์ใน พ.ศ. 2548" (วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549), หน้า 46-50.

3. ถ้าพรรณาลักษณะหรือประเภทของเอกสาร ต้องพรรณนาตามหลังชื่อเรื่อง (ถ้ามีชื่อเรื่อง) หรือมีฉันทัน ก็ตามหลังชื่อผู้แต่ง ลักษณะหรือประเภทของเอกสาร ถ้าเป็น

ภาษาอังกฤษ ระบุโดยใช้คำย่อตามแบบแผน หรือใช้อักษรนำตัวใหญ่ตามรูปแบบประโยค (sentence-style capitalization)¹ ในเชิงอรรถ ถ้าเอกสารมีวันเดือนปี ระบุวันเดือนปีต่อจากประเภทของเอกสาร ต่อจากนั้น ระบุชื่อเต็มของประชุมหรือชุมนุมเอกสาร (ถ้าเอกสารมาจากกลุ่มเอกสารรวมเป็นชุด เป็นชุมนุมหรือประชุม) ถ้าชื่อของประชุมเอกสารเป็นภาษาอังกฤษ ใช้อักษรนำตัวใหญ่ตามแบบพาดหัว (headline-style capitalization)² ระบุชื่อเต็มของสถานที่เก็บเอกสาร (เช่น กองเอกสารหายาก, หอสมุดแห่งชาติ; หรือชื่อ : แฟ้มเอกสารรัชกาลที่ 2, กองเอกสารหายาก, หอสมุดแห่งชาติ) ระบุสถานที่ของสถานที่เก็บเอกสารคือ ชื่อเมือง จังหวัดและประเทศ อ้างอิงหน้าตามมาท้ายสุด

¹Sentence-style capitalization คือ อักษรนำของชื่อเรื่อง หรือชื่อรอง (subtitle) ต้องเป็นอักษรตัวใหญ่ คำต่อไปในประโยคใช้อักษรขนาดธรรมดา ยกเว้นชื่อเฉพาะและคุณศัพท์เฉพาะ (proper adjectives) ในประโยคเท่านั้นที่อักษรนำต้องเป็นอักษรตัวใหญ่ ตัวอย่าง :

The triumph of Achilles

Seeing and selling America, 1945-55.

"Natural crisis : Symbol and imagination in the American farm crisis"

การใช้อักษรนำตัวใหญ่แบบนี้ เป็นแบบของการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหาระบบนาม-ปี (parenthetical references) และเป็นแบบของรายการอ้างอิง (reference-list entries)

²Headline-style capitalization คือการกำหนดให้อักษรนำของคำแรกและคำสุดท้ายของชื่อเรื่อง (titles) ต้องเป็นอักษรตัวใหญ่ ยกเว้น คำนำหน้านาม นุพบทและคำ to ที่ใช้เป็นส่วนหนึ่งของสันธาน (and, but, or, nor, for) ตัวอย่าง :

Economic Effects of War upon Women

"What Is It All About"

ชื่อเรื่องรองก็ต้องใช้อักษรนำตัวใหญ่เหมือนชื่อเรื่องหลัก (the main title) แม้จะมีเครื่องหมายทวิภาค (:) นำหน้าก็ตาม

How to Overcome Urban Blight : A Twentieth-Century Problem

แบบแผน

¹ชื่อผู้แต่ง, ชื่อเรื่อง, ลักษณะหรือประเภทของเอกสาร, แหล่งที่เก็บเอกสารเป็นกลุ่มหรือชุมนุมเอกสาร, สถานที่เก็บเอกสารทั้งหมด, สถานที่ตั้ง

¹Thomas Jefferson, Blank pass for a ship, 1801-1809, DS by Jefferson as president, Special Collections, Joseph Regenstein Library, University of Chicago, Chicago.

¹ต้นดวง วีระชาติ, ไบเบ็กตัน, พ.ศ. 2489-2491, เอกสารลงนาม (DS) โดยปริตีพนมยงค์ นายกรัฐมนตรี, ชุมนุมเอกสารพิเศษ, หอสมุดกรมท่าเรือ, กระทรวงคมนาคม, กรุงเทพมหานคร.

⁵Eulogy of Charles V in Latin, apparently written at the monastery of St. Louis, Spain, [ca.1500], Special Collections, Joseph Regenstein Library, University of Chicago, Chicago.

⁵บทเฉลิมพระเกียรติพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 5 เป็นบทภาษาลาติน, แต่งที่สำนักปฏิบัติธรรมเซนต์ หลุยส์, สเปน, [ประมาณ ค.ศ. 1500], ประชุมเอกสารพิเศษ, หอสมุดโจเซฟ เรเกินสไตน์, มหาวิทยาลัยชิคาโก, ชิคาโก.

⁵พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, "ปฐมวงศ์," ลำดับวงศ์สกุล, เอกสารรัชกาลที่ 4, หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร.

4. การอ้างอิงสุนทรพจน์และปาฐกถา ควรมีข้อมูลเหมือนข้อ 1-4 และเพิ่มเติมข้อมูลเรื่องที่ประชุมและองค์กรผู้จัดการประชุม สถานที่ประชุม วันประชุม ต้องระบุชื่อผู้พูด ชื่อเรื่องของสุนทรพจน์และปาฐกถา ประเภทของสุนทรพจน์และปาฐกถา (อาทิ คำสดุดี ธรรมเทศนา คำบรรยาย) ชื่อเรื่องใช้อักษรนำตัวใหญ่ตามแบบพาดหัว (ถ้าเป็นภาษาอังกฤษ) และอยู่ในเครื่องหมายอัฒประกาศ ระบุชื่อกลุ่มเอกสารและที่ตั้งของสถานที่เก็บเอกสาร ตามท้ายสถานที่ประชุม

แบบแผน

ชื่อผู้แต่ง, "ชื่อเรื่อง," ลักษณะหรือประเภทเอกสารที่เสนอ ชื่อที่ประชุม, องค์กรผู้จัดการประชุม, สถานที่ประชุม, วันที่ประชุม, ชื่อของสถานที่เก็บเอกสาร, ที่ตั้งของสถานที่เก็บเอกสาร.

¹David J. Bredehoft, "Self-Esteem : A Family Affair, and Evaluation Study," Paper presented at the annual meeting of the National Council on Family Relations, St. Paul, Minnesota, 11-15 October 1983, ERIC, ED 240461.

¹พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, "พระราชดำรัสเปิดประชุมกระทรวงมหาดไทย," พระราชดำรัส ณ ที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย, พระนคร, วันที่ 23 พฤษภาคม ร.ศ. 115, เอกสารรัชกาลที่ 5, หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร.

²Thomas Foxcroft, "A Seasonal Memento for New Year's Day," Sermon preached at the Old Church lecture in Boston on 1 January 1746-47 (Boston : S. Kneeland and T. Green, 1747).

²สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, "พระธรรมเทศนา เฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ 4," พระธรรมเทศนา ณ วัดบวรนิเวศ พระนคร วันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2453 (พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2454).

การอ้างอิงกฎหมาย

ถ้ารายงานวิจัยของสาขาวิชาการอื่นนอกเหนือจากสาขานิติศาสตร์ หนังสือและสิ่งพิมพ์รายคาบในสาขานิติศาสตร์ การอ้างอิงผลงานกฎหมายควรใช้รูปแบบของการวิจัยด้านนั้น ๆ (เช่นด้านสังคมศาสตร์) เพื่อรักษาลีลาการอ้างอิงแบบเดียวกันตลอดในรายงานวิจัย

เอกสารวิชาการอาจอ้างอิงเอกสารรัฐบาลมาเป็นหลักฐาน แทนที่จะยกหลักฐานหนังสือและสิ่งพิมพ์รายคาบของสาขานิติศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น

แม้ในผลงานร้อยแก้ว จะขีดเส้นได้ชื่อของคดีความ (cases) แต่ในเชิงอรรถและบรรณานุกรม ไม่ขีดเส้นได้ชื่อคดีความ ตัวอย่าง :

¹Thompson v. Smith, 270 F. Supp. 331 (D.Conn. 1987).

270 F. Supp. คือชื่อเล่ม (volume name)

331 คือหน้าของรายงานคดีที่อ้างถึง

D. Conn. ชื่อศาลที่ตัดสินคดี

1987 ปีที่ตัดสินคดี

Thompson ชื่อโจทก์

Smith ชื่อจำเลย

V. คือ versus แปลว่า กับ

ครั้งที่พิมพ์ของไมโครฟอร์ม (MICROFORM)

1. ผลงานที่จัดจำหน่ายและถ่ายทอดในรูปแบบไมโครฟอร์มคือ ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช (microfiche) หรือเท็กซ์-ฟิช (text-fiche, ดัชนีฉบับพิมพ์และมีภาพประกอบ) ถือเป็นเสมือนหนังสือ (books) เว้นเสียแต่ว่าแสดงรูปแบบการพิมพ์เผยแพร่ไว้ท้ายรายการ (ถ้าไม่ระบุรูปแบบการพิมพ์ในนามของผู้พิมพ์เผยแพร่, publisher) และระบุงค์กรผู้จัดทำมีการพิมพ์พร้อมกับผู้พิมพ์เผยแพร่ :

¹Abraham Tauber, Spelling Reform in the United States (Ann Arbor, Mich. : University Microfilms, 1958), 50.

¹อัจฉราวดี ศรีรัตน์, การปฏิรูปในสมัยรัชกาลที่ 5 (กรุงเทพมหานคร : แผนกไมโครฟิล์ม, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519), หน้า 101.

²Charles Wilson Peale, The Collected Papers of Charles Wilson Peale and His Family, ed. Lilian B. Miller, National Portrait Gallery, Smithsonian Institution, Washington, D.C. (Millwood, N.Y. : Kraus-Thompson Organization, 1980), 37, microfiche.

²สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ, ชุมนุมนิพนธ์ของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ, บรรณาธิการโดยเอนก นิยมเหตุ, แผนกรูปภาพแห่งชาติ, หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร (กรุงเทพมหานคร : องค์การคำข้าว, 2540), หน้า 37, ไมโครฟิช.

³Harold Joachim, French Drawings and Sketchbooks of the Nineteenth Century, Art Institute of Chicago (Chicago : University of Chicago Press, 1978), 1: 59, text-fiche.

³อเนก นิยมเหตุ, จิตรกรรมสมัยอยุธยา, สถาบันศิลปะแห่งประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545), 1 : 59, เทกซ์-ฟิช.

2. วัสดุสิ่งพิมพ์ (printed material) ในห้องสมุดที่ถูกถ่ายทอดให้เป็นไมโครฟิล์ม หรือผ่านกระบวนการถ่ายรูป เพื่ออนุรักษ์วัสดุนั้นให้คงสภาพเดิม จะไม่ใช่รูปแบบการอ้างอิงแบบข้อ 1 ให้ใช้รูปแบบตามสภาพเดิมของวัสดุสิ่งพิมพ์นั้น เช่น เดิมเป็นหนังสือพิมพ์ ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบหนังสือพิมพ์ เดิมเป็นจดหมายเขียนด้วยลายมือ ใช้รูปแบบการอ้างอิงวัสดุไม่เผยแพร่แบบจดหมายเขียนด้วยลายมือ เป็นต้น

3. วัสดุสิ่งพิมพ์ที่ปรากฏในรูปแบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลได้รับจากศูนย์บริการข้อมูลสารสนเทศ (information services) มีรูปแบบการอ้างอิงเฉพาะ

การอ้างอิงโดยการอ้างถึง (CITATION) หลักฐานชั้นรอง

1. การอ้าง (cite) ผลงานของผู้แต่งคนหนึ่งตามที่พบในผลงานของอีกผู้หนึ่งนั้น ต้องใช้รูปแบบการอ้างอิง ดังนี้

¹Louis Lukofsky, "Sincerity and Objectivity," Poetry 37 (February 1931) : 269, quoted in Bonnie Costello, Marianne Moore : Imaginary Possessions (Cambridge and London : Harvard University Press, 1981), 78.

¹สุสตี ศรีรัตน์, "ฉันทลักษณ์ของลิลิต," วารสารศรีเทพ 37 (กุมภาพันธ์ 2540) : 269, อ้างถึงใน อุทัย อุ้นเรือน, ประวัติศาสตร์คดีไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543), หน้า 78.

2. ถ้ารายงานต้องการเน้นผลงานที่คัดลอกหลักฐานมา อ้างผลงานนั้นเป็นสำคัญ ใช้รูปแบบการอ้างอิงดังนี้

²Bonnie Costello, Marianne Moore : Imaginary Possessions (Cambridge and London : Harvard University Press, 1981), 78, citing Louis Lukofsky, "Sincerity and Objectivity," Poetry 37 (February 1931) : 269.

²อุทัย อุ่นเรือน, ประวัติวรรณคดีไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543), หน้า 78, อ้าง มุสตี ศรีรัตน์ "ฉันทลักษณ์ของลิลิต," วารสารศรีเทพ 37 (กุมภาพันธ์ 2540) : 269.